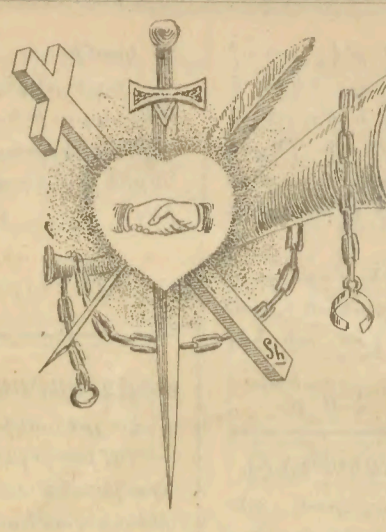

ԲԱՏՆԵԳԻՆ
Մ. Ա. ՆԱՆԳՈՒՅ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան \$1.50
Վեցամսեայ 0.85

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 10 Յարսեք
ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՆԷԼԻ

Խմբագրութեան զրկուած
նամակ կամ ծրար ետ
չեն վերադարձուիր

ԳԻՆ 3 ՍԷՆԹ.

Հայրենեաց

ՄԵԻՄ
ՊԱՅՆՈՒՅԷԼ
AN ARMENIAN WEEKLY,
16 MECHANIC STREET,
WORCESTER, MASS.

ՀԱՅՏԻ
AMERICAN HAI PUBLISHING CO
P. O. Box 379, Worcester, Mass

Entered at the Post Office at
Worcester, as Second - Class
Mail Matter.

Subscription \$1.50 a Year.

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ և ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԿԱՍՈՒՂԻՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅՍՍԱՍԱՆ

19րդ. Դարը կոչուած է «Շողի դար» եւ իրաւամբ, զի դարուս մէջ տեղի ունեցած մեծամեծ շարժումները եւ փոփոխութիւնները զլիարարար կը պարտինք շոգեմեքենաներու շոգեմեքենա եւ շոգեկառքերու: Ասիական թիւրքիան մանաւանդ Հայաստանը՝ այդ շարժմանց ու փոփոխութեանց ուղղակի ներգործութեան զուրկ մնացեր են սակայն, իսկ այժմ հրաշայի յեղաշրջումներու մտգական գաւազանը մեր մեռելատան երկրին կողքին ալ կը զարնուի եւ անոր նոր կեանքին ջիւղին ու երակները կողմնու սահմանուած երկաթուղիները ամէն կողմ ցանցերու պէս պիտի տարածուին, որոց միջոցաւ այդ կամաքացած աշխարհէն պիտի գան եւ սահին քաղաքական մտաւորական ու անտեսական ազդեցութեանց հոսանքները, որոնք իմաստասորի երկու հակառակ ծայրերէ պիտի բերին: Գերմանիայէ եւ Ռուսիայէ ու շատ անգիր նոյն իսկ իրարու պիտի բաղկին եւ կազմեն յորձանքներ, որոնք դառնան փորձանքներ ընկի ժողովուրդին զլիուսն թէ՛ անոնց մէջ արտաքին ազդեցութիւնները քիչ շատ հակա կշռոց ներքին ուժ մը գոյութիւն չունենայ:

Հայաստանի մէջէն անցնելիք երկաթուղիներու շինութեան արածուածութիւնը որ արուեստաւ Ռուսիոյ, կը կարծուէր թէ երկար ատեն պիտի մնար իր լոկ արածուածութիւն. սակայն անցեալ օրը Ամերիկայի խոշոր դրամատէրներու երկու ներկայացուցիչները ճամբայ ելան Ռուսաստան երթալու, որպէս զի այդ երկաթուղեան շինութեան գործը իրենք ըստանձնեն, որոնք կը յուսան թէ շինութեան ստանձնումին սակարկութեանը մէջ պիտի կրնան մրցիլ Եւրոպական դրամատեսարց հետ եւ գործը ձեռք վերկանակին յաջողի: Եւ ճշարտութեան վերապահուալ հետ, որպէսզի գործի սկսուելու պատրաստութիւնները տեսնուին: Այդ երկաթուղի երուն շինութեանը հարկաւոր եղած բոլոր մեքենագէտները եւ ֆորմէները ինչպէս նաև նիւթերը ասկէ պիտի տարուին:

Միւս կողմէն Ռուսիա Սիպերիոյ երկաթուղիով ֆորթ Սիբիր նաւահանգիստը Վլատիմիր օք նաւահանգիստին միացուելու մասին տենդային ջանքեր իգործ կը դնէ, որը ռազմագիտական մեծ նշանակութիւն ունի: Կը յուսացուի եղեր որ այդ գործը 18 ամիսէն աւարտուի: Կըսուի թէ յիշեալ երկու կեանքուն վերայ Ռուսիա արդէն 200,000 զօրք համարուի:

Մենք սակայն աւելի կը հետաքրքրուինք Հայաստանի երկաթուղիներովը, որոնց մասին կը փափաքինք ստանալ խնամով պատրաստուած տեսութիւններ եւ հրատարակել: Մենք պարտինք խո-

րին ուղղութիւն դարձնել այդ երկաթուղիներուն եւ մտածել թէ ինչպէս պիտի կարենանք այդ մեծ շարժումներուն առջև ապահովել Հայոց շահերը ու գոյութիւնը: Պիտի անդրադառնանք այս նիւթին:

ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԱՆ ՆԻՒՆՈՐԳ

1888 ին Հաստատուած եւ մերթ ընդ մերթ կանգ առած իսկ 1895 էն իվեր լուծուած «Հայկական Միութիւն» նման իր կայի վերջապէս կենդանացու փետր. 24 ին եւ այս Ապրիլ 14 ի նստին մէջ վերջնական կազմակերպութիւնն ստացու հետեւեալ պայտօններով:

Տօք. Յովհաննէս Արշակունի. Նախագահ
Յարութիւն Պողոսեան. Դեր. Նախագահ
Վահան Ամատունի. Դեր. Նախագահ
Լեւոն Պաճարեան. Դեր. Նախագահ
Արրահամ Պաշտպան Գանձապետ
Գէորգ. Ս. Արմանեան. Արարողական
Ա. Գալճեան. Դեր. Արարողական
Գրիգոր Զորագնաց Պետ. Գործադիր Ժողովոյ որ ձանոց գիւնարին թէ իւր միւս 4 ընկերներն են կազմող զգործ. Ժողովն
Գ. Ս. Բէպապետ
Հայկ. Չիթճեան
Տօք. Մարտիան
Վահան Ճննդեան.

Հայկ. Միութիւնը այսօր 50 անգամ ունի եւ իմաստայ այդ թիւը պիտի կրկնուապակի իգործ դնելով նաև իր ազգային նպատակը. որէ իր անդամոց մէջ գտնէ ընկերական խանգը, եղբայրական սէրը եւ ազգային ոգին վառ պահել:

Հաստատուել եւ պահել ընթերցարան ու Լուսարան մը, Մարտի ընդուն անմտաց պահելու միտքը մշակելու, գաղթականութեան փափաքացուց դաստիարակութեան հոգ տանելու մասնաւոր դասեր կազմակերպելով. իւր անկեալ եւ հիւանդանոցամեքենա ըստ իւր կարողութեան խրանալու ու իր անոք մեռեալները թաղել:

Ձանալ՝ զարդմունք հայթայթելու արժանաւորաց:

Օգնել ըստ կարի, որոց եւ դաստիարակութեան գործոյն ի Հայաստան:

Ըլլալ կազմակերպուալ մի կեդրոն հոս ի նիւ Եորք եւ միւսնոյն նպատակաւ ճիւղեր ալ հաստատուել Ամերիկայի ամէն հայրենակ տեղեր, այսպէս միութեան կապ մը հաստատուելով:

Նիւ Եորքի Հայկ. Միութիւնը Ամերիկայի Հայոց Համար իր սեռակին մէջ միակն է: Ինչպէս կը տեսնուի Ամերիկեան ու Եւրոպական Գիւնարներուն կը նմանի: Խմբագրութիւնն որասաղին ինքնակցութիւնով կը շնորհաւորէ անոր վերականգնուածը, որ օրհնութիւնն մը պիտի լինի Նիւ Եորքի ու քարի օրհնակ աշխարհահայրերուն: Հայոց Համար էն նախնական ու տարրական ոգէաքը կազմակերպուելու զիտակցութիւնն է, որմէ զուրկ ենք եւ որ պիտի ծաղի ու զարգանայ սոյնանման միութիւններով: Կը խոստանանք այս նիւթին վրայ ընդարձակօրէն քրել ուրիշ տոթիւ: Երանի Նիւ Եորքի բոլոր Հայերը երկու սեռէն ալ միանալով նոյն միութեան գիտանան օգտուիլ ասկէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐՈՆԻԿ

Փրովիէնս 19 Ապրիլ 1900

Երկրորդ անգամ ըլլալով Ընկերութիւնն կուգայ «Չոյն Հայրենեաց» միջոցաւ մանաւորագէտ շնորհակալութիւններ յայտնել քաղաքիս Հայ Դերանական խմբին որ յանձն առած էր ներկայացնել «Վահան Մամիկոնեան», ինչպատ Հայաստանի ընդհանուր որրուկներու: Որոյ արդիւնքն եղած էր § 25: Խիստ գովելի է այս խմբի աշխատութիւնն եւ յայտնի է թէ անձնուէր հոգիով կը ջանայ նպատակը Հայ մշտուկներուն, որոնք արդէն կը կարօտին օգտութեան:

Ի Դիմաց Փրովիէնսի Հայուհեաց Որբանոցի Ընկերութեան Գործադիր Ժողովոյ:

Ատենադպիր Ատենապետ
Հայկ. Ս. Զաքարեան Ս. Ա. Սամուրեան

«Մշակ» որ ինչպատ Ախալ քաղաքի երկաթաբաժնէ վնասուածներու հանգանակութիւնն բացած էր, մինչ ցարդ նոյն նպատակի համար ստացեր է 29 196 թուրլի: Ու իր խմբագիր Պ. Աղեքոսեանը Բալանթար Ախալ քաղաքէ գացած է, տեղային «Մշակ» ակններու օգնութեամբ, երկաթաբաժնէ վնասուածներուն սերմացու եւ անային անասուններ բաժնելու:

Երեսուն երեք տարի է իվեր Բարիզ Հաստատուած Գէորգ պէյ Գարաբեհայի 99 տարեկան հասակին մէջ վաղճանած ըլլալը կրնացուի: Հանգուցելոյն զաւակներն են, Արրահամ Գրոշա, Այրի Տիկին Նուպար Գրոշա, Տիկին Սիմոն պէյ Տատեան. եւ Օրիորդ Զարուհի Գարաբեհայ:

Խարրերդի Բերդէն խոշոր ապառաժ փրթիք եւ դրոտէր է Սինամուտին վերայ, որոյ տակ քանի մը տուններ կործանուեր եւ 10 շաբ առիւնք ճգմուեր մեռեր են:

Եգիպտոսի գաւառական երեսփոխանական ժողովը Տ. Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուբանի հրատարակելով վրայ այս անգամ ալ առաջնորտ ընտրած է Տ. Յովհաննէս Եպիսկոպոս Այվազեան որ արդէն Ռոտտոսիոյ առաջնորդ է:

Այս օրերս Բարիզի բժշկական Համալսարանին մէջ, երկու հայ օրիորդներ յաջող թեղ մը անցուցած են. մանաւանդ Օր. Թարխանեանց ընդհանուրին գնահատման եւ ծափահարութեանը արժանացեր է:

Պոսական թերթերէն ցաւօք կիմանք կարող զբազէս եւ ծանօթ քրոնիկագիր Պ. Մկրտիչ Շահնազարի մահը:

Հանրածանօթ բարերար Պ. Ջանչեանց իր ծախքովը 10 թղ. որբանոց մը բանալու համար այս անգամ 5000 թուրլի զրկած է Պատրիարքարան:

Ս. Հայրապետին հրամանաւ այսօր հետեւ Յունարէն Լեզուն պիտի աւանդուի Գէորգեան ճեմարանի բարձրագոյն կարգերուն մէջ:

Ինչպատ Աղգ. Հիւանդանոցի տրուած նուագահանգէնի զուտ արդիւնքը եղած է 800 օտմանան ոսկի:

Աւստրիոյ կայսրը առաջնակարգ պատանշան մը շնորհեր է Սուչովայի նահանգապետի օգնական Պ. Գէորգ Պօթուշանեանին:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԳՆՈՒՄՆ

Անցեալ կիրակի երէք նմանը չը տեսնուած բաղձութիւն մը եկած էր եկեղեցին, Պատարագիչն էր առաջնորդ Սրբազան Հայրը:

Ուստրի մէջ Առաջնորդարան մը գընելու համար հանգանակութիւնն բացուեցաւ ու պիտի շարունակուի, ցանկը եկող շաբթուն կը ընկնիք հրատարակել:

Փրովիէնսի մէջ կամուսնայ Պ. Թովմաս Յովհաննէսեան (Բալոցի) որուն հարսանեաց հանդիսին մէջ կը յիշուին Հայաստանի որբերը եւ անոնց ինչպատ կը հանգանակուի § 15:

Ամերիկայի Հայ Հարսանքներուն մէջ անթառամ ու հաւերժարոյր պսակի անկ կը բռնեն որբերուն ինչպատ եղած նուէրները:

Կ. Պոլսոյ նպատուից յանձնաժողովը սրուց Աղբակի Ս. Բարթողիմէոս վանքին մէջ բանալ առաստայ բարերարի մը կողմէ յանձնարարուած որբանոցը. այդ տեղի որբերը ցարդ երեքի վրայ լքուած մնացած են անոր ասոր ձեռքը:

Կը լսենք որ Փրովիէնսի Ալեանային Դերասանական խումբը կրկին ներկայացուած մը տուած է ինչպատ Տիկինաց Որբանոցի Ընկերութեան: Այս անգամ գիրը շատ աւելի յաջող կատարուեր ու 25 տուարի շաբ գուտ հասցիլ գոյացեր է: Նոյն խումբը կը պատրաստուի երրորդ ներկայացում մը տալու: Իսրայէ կը գընահատենք եւ կուգենք քաջալերել մեր այդ Հայրենակիցները իրենց ցուցուցած բարի եռանդին. ծրախնութեան եւ զարգացումին համար:

Պատուոյ Ատենանի Խնդիրը

Ամերիկայի Հայութեան մէջ մեծ շարժում մը սկսած է Տիարք Եպիսկոպոսի եւ Իսքէնտերի Մարտիկի շնորհով նամակին վրայ, որով Պ. Արիթարեանի մասին եղած ամբաստանութիւնները քննելու համար պատուոյ ատենան մը կը պահանջեն: Նոյն օգուով ամէն կողմերէ բազմաթիւ նամակներ կուգան մեզի, զորոյ կը ցուցնք որ չենք կրնար հրատարակել տեղի անձկութեան պատճառաւ: Յարգ սոյն նպատակաւ հրատարակային ժողովներ կազմուած են. Նիւ Պրիթլի, Պրիթլի, Ֆիլադելֆի, Պոլսոյ ընդ եւ Պոստոնի մէջ. ու կը շարունակուին կատարուիլ:

Ա. Ջ. Գ.

Հայրենակիցներ:

Ժողովաւորական Վարչութիւնը տեսնելով որ Հայ ժողովուրդը կը հետաքրքրուի Պ. Արիթարեանի վրայով եղած ամբաստանութիւններովը, եւ ժողովրդական պարտաճանաչութեան այդ երեւոյթը գնահատող ըլլալով, հարկ Համարեցինք այդ նպատակաւ Ընդհ. Ժողով մը հրաւիրել սոյն խնդրով զբաղելու, մեր ուղծայնը այլոց ձայներուն խառնելով պատուոյ ատենան մը եւ ամբաստանակալին դատուելու պատահութիւն մը պահանջենք:

Ս. Փրիշի ժողով. Սրահի. Վարչ. Ուստրի.

ԿՈՅՐԻՆ ԱՌՋԵՒ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ ՄԻ ԴՆԵՐՑ

Մարդկային ազգին հաւաքական փորձառութիւնն այն է թէ մարդ մարդոյ օգնութեան և ծառայութեան կը կարօտի։ Ընկերական կենաց մէջ չկայ անհատ մը որոյ գիրքն այնքան բարձր լինի որ կարօտ չլինի այլոց օգնութեան։ Ամենեքին փոխադարձաբար կարուժ ունին ի միմեանց։ Այս ճշմարտ է ոչ միայն վաճառականական շրջանակաց մէջ, այլ նաև իմացական և կրօնական գարգացման համար։ Եւստ իրաւամբ ըստեւ է թէ միւրք մտօք կը սնանի, Հոգին հոգւով կը պարարի։ Ես կէք է նոր ճշմարտութեան մը հմտանայ ուզեմ, ինչ կըրնամ։ Կը կարգամ այն մարդոց երկարութիւնները, որք ինձմէ առաջ հետաճում եղած են այն ճշմարտութեան։ Իմ միտքս կը սնանի այն կերակուրով, զոր նոքա պարտաւստած են իրենց մտային աշխատութեամբ։ Հոգի կը պարարի նոքա հոգեկան սննդեամբ։

Սակայն մարդոց մարդէ կախում ունենալու իրողութիւնն ևս առաւել անհրաժեշտ կը դառնայ, երբ երկու ընկերաց մին մարմնով կամ մտօք ապար է, իսկ միւսն ուժեղ և կարող։ Բնարան մեզ կը ներկայէ աչքի լայն գրկուող խեղճ մը, եւ անոր դէմը մարմնով յարկաւորեամբ, մտօք կորովի և կարող մարդ մը։ Առողջ մարդոցն ուղղելով իւր խօսքը կ'ընէ կամ ըսել կուզէ։ Սէնս ընկերքը որ իւր մէկ կարեւոր զգայարանքէն զրկուած լինելով կենաց պատերազմին մէջ յառաջ երթալ կը ջանայ։ Ես քու օգնութեանը կը կարօտի, նայէ որ անոր սովեւ գոյթակողութեան քար չընեն։ Ընդ հակառակն, օգնեն անոր։ Ինչո՞ւ խտրու արգիւնալ է կոյրին առջև գոյթակողութիւնն զննել, քանզի մարդն միջոց հոնի գոյն տեսնելու և անկէ զգուշանալու։ Կրկնակի ոճիր է շարագործել այնպիսի մին որ ոչ միայն վտանգը չկրնար տեսնել, այլ փոխարէնը սուր և կարողութիւնն չունի։ Արեւմտեացի մարդոցն պարտականութիւնն ինչ է։ Նախ և երկրորդ շրջանակէ կոյրին հետ որ վտանգը տեսնելու միջոց չունի։ Երկրորդ, առաջնորդել զնա որ ար ապահով է։ Երրորդ, եթէ կարելի է ջանալ բանալ անոր աչքերը։

Արդ, կիրառենք այս երեք սկզբունքները իմացապէս կամ Հոգեւորապէս կոյրերու, և անսնենք թէ մեր պարտականութիւնն ինչ է յայտ։ Բնարանս հաւանորէն ըստեւ է որ մարմնաւոր կոյրերու համար, սակայն մենք սովեւայն յարմարութեամբ կրնանք զայն վերածել բարոյական և Հոգեկան կուրուցեան։ Երբ զիրք անձնականացնենք և գործնականացնենք, եղբայր մը ունին, որոյ մտաց եւ Հոգեոյն աչքերը դեռ բացուած չեն։ Ինքն կը ջանայ յառաջանալ կենաց պատերազմին մէջ, դժուարութիւններ ունի, կ'իյնայ, կ'իւնէ։ Ինչ է քու պարտքս նա։ Ինչ է որ պարտականութիւնը կոյր եղող եղբորդ հանդէպ։

(1) Գոյթակողութիւնն չընել անոր առջև։ Գոյթակողութիւնն չընել կը նըշանակէ՝ անոր յառաջդիմութեան արգելք չլինել, դժուարութիւններ չլիցիլ իւր ճամբուն վրայ, անոր լոյսը խաւարի չլիցիլ, իւր ոյժը չըլլաւ։ Իմ իրան, չընել որեւէ բան մը որ սրբիցէ կերպիւ պիտի արգելու զնա իւր նպատակին հասնելէ։ Այն արդէն իրեն յառաջ դժուարութիւններ ունի, անխորձ է, չգիտեր ինչպէս կառավարել պարտքաները եւ զեկամարել իւր նաւը։ Գու՞ ալ մի բազմապատկեր այս դժուարութիւնները, քանզի հասնորէն պիտի ընկնի և ճամբուն վրայ մնայ։ Գոյթակողութիւնն զնել իմացականապէս կոյր եղող եղբորդ ճամբուն վրայ կը նշանակէ բացարձակ թրջնամութիւն և շարժմանութիւն, որ ոչ միայն կը ջլատէ անոր սպառայ օգտակարութիւնը, այլ նաև կը սպաննէ անոր անձը, կը կործանէ անոր հոգեկանը։ Կըրկնակի ոճիր է։ Ատուածային կարգադրութիւնն է որ սովեւ մարդ հաւատարար սովեւութիւնն ունենայ յառաջ երթալու և զարգանալու, քանզի անկարելի է զարգանալ առանց ազատութեան։ Մարդոցն Հոգեկան կարողութիւնը կաշխատուելու չեն, որպէսզի սլանան զէպ ի ճշմարի-

տըն, զէպ յԱտուած։ Կապել զմարդ, արգելել անոր զարգացումը կը նշանակէ սպաննել անոր Հոգին ու միտքը։ Այլ ևս չեն կրնար անկէ անկողել յառաջադիմութիւն, բարձրացում եւ օգտակարութիւն են, պարզապէս որովհետեւ արգելուած են յառաջդիմելէ։ Արեւմտեացի որով առջև գոյթակողութիւնն չընեն։ Սակայն այս եղբորդ հանդէպ ունենցած պարտականութեանը բացասական կողմն է։ Ինչ է դրական կողմն։ Այս կը բերէ զմեզ երկրորդ պարտականութեան, որ է

(2) Առաջնորդել զնա։ Բիրտունէութիւն մեզ լաւագոյն լոյս մը տուած է եղբոր առ եղբայրն ունենցած պարտականութեանց ի մասին։ Կայն ըստ։ «Ես իմ եղբորս պահպանեմ եմ»։ Անոր սրտին մէջ եղբայրս իմ բանն ազնիւ զգացումն անկէ գտած չէր, իրեն համար անկէ բաց մէջ միայն Կայն կապեր։ Այս, երբ մարդոյ մը սրտն լի է անձնասիրութեամբ և նախանձով, անկարելի է որ սրբիցէ ազնիւ զգացում տեղ գտնէ անդ։ Մարդ առ մարդ օգտակար ծառայութիւն մը չկրնար մտաւորացնել, եթէ իւր սրտին մէջ չտած է ճշմարտ և անկեղծ բարեկամութիւն առ նա։ Անխորձ եւ իմացապէս կոյր եղբայր մը, զրպայ մը ունին որ աջակցութեան կը կարօտի։ Չնա ուղղի կ'ընայն առաջնորդելու համար դուք պէտք է նայնանա անոր հետ խորհրդով, զգայմամբ, համակրանքով, որպէսզի անսնեն թէ ուր է անոր համար լաւագոյն դեղն։ Անոր պիտի ընկերանա քաղցրութեամբ, սրտիցի զինքն անցնեն ծայրերու և հասնանքներու վրայէն։ Մարմնաւորապէս կոյր եղող մը հետեւին աջակցութիւն օգնու չունի։ Եթէ կուզես զնա ապահովութեան դնել, պէտք է բռնես անոր ձեռքէն եւ իսկապէս առաջնորդես։ Սկզբունքն նոյնն է բարոյական կոյրին համար ևս։ Միայն թէ այս պարտաւոր լուր մեր պարտականութեան կատարումն աւելի փոփոխ է։ Հոգեւորապէս կոյր եղող մը առաջնորդել կը նըշանակէ՝ անոր միտքը կառավարել, գինքը մտաւորութեանց մը մտաւորութեանց զէմ զգուշացնել, խորհուրդներուն բանաստեղծութիւն մը տալ, գինքը ներշնչել բարձրագոյն բազմանք, իրեն սուրբուական իմացական սնունդ որ անով սնանի Հոգեւոր կենաց մէջ։ Ի մի բան, չինել անոր նկարագրի՝ սուրբ և առողջ հիմարու վրայ։ Այս նկարագրերով է որ դաստիարակ մը գործն շատ փոփոխ է և զժուարին է։ Սակայն հոգեով ազէտ եղող շափազան մը մտնուկէ մը շատ տարբերութիւն չունի։ Այն կը նմանի Հոգեւոր մեղրամոմի, որ կաղապարին ձեռք կառնու։ Անոր ապագայ օգտակարութիւնն կախում ունի այն կերպիւն, որով դուք զինքը կը քառախորակն հիմա։ Արեւմտեացի որով առջև եղբայրդ բարոյականի ուղղի սկզբունքն է։

(3) Մեր երրորդ պարտականութիւնն է ջանալ բանալ մեր եղբոր կամ զըրպայոյն աչքերը։ Այս երրորդ պարտականութիւնն և անոր զործադրութիւնն շատ աւելի կարեւոր են քան առաջին երկուքն, քանզի միջոցեւ առաջին երկուքն զկոյրն միայն կը զգուշացնեն և կառաջնորդեն, այս կոյրին աչքերը կը բանայ, անոր լոյս կուտայ, և մարդն իւր ուրախութեան կ'աղաղակէ։ «Կոյր էի և հիմայ կը տեսնեմ»։ Եթէ կրնան եղբորդ իմացական և Հոգեկան կուրուցելու փառասել, Հոգին լուսաւորել, իրեն ցուցնել զճշմարտութիւն, այն նոր արարած մը եղած կը լինի։ Անոր վրայ կատարուած փոփոխութիւնն մեծագոյն է քան աչքերը բացուած կոյրին փոփոխութիւնն։ Իմացական և Հոգեկան կուրուցելու աւելի ահաւոր է քան մարմնական։ Մարդ մը կը ծնանի, կը մեծնայ, իր մարմնական կարողութիւնը կատարելագործի, սակայն Հոգեւորապէս կոյր է, անտարբեր է Հոգեւոր ճշմարտութեանց, և իւր հետեւանք այս կուրուցեան, մեղաց մէջ կ'ապրի։ Անընդունակ դարձած է Հոգեւոր ճշմարտութեանց, իրեն համար սովեւ բան նիւթ է, չիք ինչ բարձրագոյն քան զայն։ Ի մի բան, խաւարի մէջ կ'ապրի։ Այս մարդն քու միջոցաւ կ'արթննանայ, կը տեսնէ իւր կուրուցելու, իւր

անկեալ վիճակը։ Կը տեսնէ թէ առաջ խաւարի մէջ էր, և այժմ իւրոյս եկած է կըզգայ թէ մեծ փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած է իւր վրայ։ Ոչ միայն ինքն, այլ իւր բարեկամը և դրացիքը կըզգան թէ այս մարդն ենթարկուած է մեծ փոփոխութեան մը։ Արեւմտեացի ըստեւ որ չուրջ ամէն զանոնք, որոյ իմացական և Հոգեկան աչքերը բացուած չեն տեսնել արդարութեան արեւակը։

Հ.Ս.Ճ.

ԴԱՇՆԱԿԱՅԱԿԱՆՍՅ ՅԻՇԱՍՏԱԿԱՐԱՆՆԵՆ

Գաշնակցականները որ այնքան անմեղ հայերու արիւնք թափեցին Կարնոյ մէջ։ Իր թէ անոնք վնասակար անձնաւորութիւններ եղած են. անդին Խնուոցի Տիգրան Խաչատուրեանը, որ Կարնոյ կոմ տէրն ատենապետն էր, եւ որ բացարձակ մտանել ու զաւստան դարձաւ։ Վային յայտնեց ծածկարիբ զազանիքը, յեղափոխական նամակներու երթեւեկութեան միջոցը, մտանեց այնքան կարեւոր անձնաւորութիւններ, բանալ հայերով լեցուց։ շատերու յաւիտենական թշուառութեան պատճառ եղաւ. բազմաթիւ ընտանիքներ արտասուքի լին և լաց ու հառաչանքի դժոխք մը դարձուց, որ կը շարունակէ իր դիւալին արարքները։ Կապրի աղաւ համարձակ մընչևէ օրս ու պիտի ապրի իրօքս Գաշնակցական որ կարող է իր դաշոյնը խոթելու անմեղուական հայրենասէրներու սրտին, սրտք կամ բռնի պահանջուած զրամբ ման չեն կարողացած տալ, և կամ անհասնել խօսք մը խօսած են ընդդէմ Գաշնակցական գործունէութեան մը կամ ներկայացուցիչ պարոնի մը։

Այլ քան արտաքին մէջ ընդհանուր ժողով մը զաւստանեցաւ. իրար թիւս արշաւանք դարձելուն եւ այդ արշաւանքը Հնչակեաններուն հետ միտքին ընկուած վրայ խորհելու, Հոն Ա.Մ. անունն շատ աչքի գործիք Գաշնակցական մը ըստ, «Լաւ է թուրքին հետ միտնալ քան Հնչակեաններուն»։ Երբ Ղ. Բաշանան իստիկ հանդիմանեց զայն. Երուստը շնչալք կատարարար Բաշանային վրայ յարձակեցաւ, առիկ երկու օր ետք մասնաւորութեամբ Բաշանան ձերբակալուցաւ, Սիպրիոս զրկուցաւ ուր կը կենայ մինչև այսօր. որովհետեւ նա Գաշնակցական չըլլային գտած Հնչակեանները պաշտպանելու վտանգուոր զիբերին մէջ էր։

Իր սիրայէն թուրքիւ զրկուելով թէ Գաշնակցականներուն գործակատարը մի ազնիւ և չեղօք հայրենասէր էր, Սուր. Բաղաբաբ. Երբ մեր Կ. Բաղաբաբ. թղթատարը վերոյիշեալին կը հանդիպի նա նամակ մը կը ցուցնէ և կըսէ, «Այս նամակը Թ. Բաղաբաբ. Կ. Բաղաբաբ. զըրկուելու անդ սխալմամբ հաս եկած է. առ հետը տար և Ն. Եանցին յանձնէ, մեր թղթատարը այդ նամակը ճամբան հետքերով ինչն կը բանայ ու կը կարգայ. զոր բերու ու մեզի յանձնելու նամակը Թ. Ի Պիւրօն կը գրուէր Կ. Ի Կոմիտէին. հետեւալ պարտականութիւնով»։

«Գուք երկու թշնամիներ ունիք. թուրքը եւ Հնչակեանները. վերջինները աւելի ստորին են քան առաջինները։ Ձեր հոգեկան պարտականութիւնն է որ սրեւէ քաղաքի թէ գիւղի, զաւտի կամ տան մէջ, երբ ձեզի Հնչակեան մը հանդիպի միջոց մը փնտռեցէք զայն սպաննելու, զաւտիով կամ թոյնով. դա մի նուրազան պարտականութիւն է ձեզ համար»։ Այս նամակին վրայով երկար վէճեր ունեցանք իւրաքանչիւր (Վահանեանի) հետ հոս Ամբրիկայի մէջ. ուղեցիկը յիշեալ նամակը բերել տայ. գրեցի Կ. Բաղաբաբ. մեր ընկերով որ հաճի զայն ինձի զրկել, որը պատասխանեց թէ «Գուք գիտես որ մեր մասնաճիւղի կանոնադրը չի թոյլատրեր որ իրեն պատկանած որեւէ բան անհատի մը յանձնուի, եթէ դաշնակցականները իրօք կը հետաքրքրուին տասնի խնդիրներով. թող հրահանգ տան անգլոյս իրենց կոմիտէին որ մեզ մօտ մարդ զրկեն այդ նամակը իրենց տանք որ մեր աչքին առջև օրինակեն և պատճենը զրկեն ուր որ

կը կամին։ Նոյն ընկերը գրեց նաև թէ «Մեկիքի թկարուրութեամբ Արշակ ու Գէորգ Միւթեանկանաց վտառը և զէնքերը մասնեցին և կառավարութեան զբաւել տուին»։ ԵԿԵՂԱՑ ԳՈՒՐԳԵՆ (ՎԵՐՋ)

ԿՈՅ ԽԱՐԻՐԻԳԻ ԲԱՂԱԲԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Հայրենակիցներ՝ Միութիւնն 6 տարի իւր կազմակերպութիւնը ստանալէ ի վեր, իւր կարողութեան համեմատ շափովը, ջանացած է նիւթական ուժ գոյացնելու Խարբրդի Ազգ. Կեդ. Վարժարանին ինպատու։ Այժմ կը տեսնենք որ յիշեալ ամենակենսական հաստատութիւնը դրամական անձկութեան մէջ է և մեր օժանդակութեանը կը կարօտի առաւել քան երբէք։ Մենք չենք կրնար զայն բռնել. ուստի հարկ համարեցինք ընդհանուր կոչ մը ուղղել իւր Խարբրդի քաղաքացիներուն, մասնաւորապէս որով իրենց մտաւոր կենքը այդ վարժարանին ծոցին մէջ ստացելու անոր կրթական ստիքներէն սնունդ առեր են, որոյ մոյրն է այն և որ իր գոյութիւնը պահպանելու համար ձեռքերը հոս Ամբրիկայ իրենց կերկնցունէ։

Իր իմաց այդ մտաւոր լուսոյ վառարանին կը խնդրեք որ, ամէն ոք ջանալ իր օժանդակ տեղին մէջ օժանդակ միութիւն մը հաստատել, տարեկան փոքրիկ գումար մը հասցունելու մեր սիրելի վարժարանին։ Կարծէ որ մեր անձնական գործին պէս նայինք նաև այս գործին վրայ. եւ զոչոգութիւններ ընենք, որպէսզի Խարբրդի կենքը ու պարծանքը եղող այս հաստատութիւնը ապրի և շատ ապրի. չէն ապրի։

Լոցեցէ այս կոչը Խարբրդի Կեդրոնականի սաներ, որ կը բնակիք Լին, Պոստակին, Ֆիլադելֆիա, Ռուսր ևն. Ձեր վաստակէն մէկ մաս մը նուրիցէք ձեր մօրը որ ուժաթափ միմեկի մէջ է. և դուք նախաձեռնարկը եղէք առաջորդուած միութիւնները կազմելու։

Մեր միութեան մէջ Պաղընցի և Սրբընցի անդամներ ունինք. ինչո՞ւ ուրեմն չյուսանք որ ամէն Խարբրդի քաղաքացի իւր տեղին միութեանը պիտի անդամակցի։

Ի Դիմաց Խարբրդի Կեդր. Վարժարանային Միութեան Փրովոտենտի Ընդհ. Ժողովոյ։ Ատենադպիր. Ատենապետ. Ս. Գաղանձեան. Գ. Բարսեղեան։

Պոստ «Արեւիք» Օրաթերթի 4260 թուոյն մէջ Խարբրդու Մէզրէն զըրուած յօդուած մը կարդացի, ուր Մէզրէնցի երկու պատու կրեւորութեան զէպի հարկան գործն ունեցած «էքրէնի» նկարագրուած էր, այս յօդուած իմ սրտի վրայ տեսալ մը տպուորութիւն գործեց. ու այս տպուորութեան ներքեւ պարտք զգացի այդ երկու պատուները Ձայն Հայրենեացի մէջ ընդդատութեան մը գնել առաւել կամ պակաս տարիներ այս լուսաւոր երկրի մէջ արդող Մէզրէնցի երկու տարաբնութեան հետ. վտանգ լինելով թէ այս ընդդատութեանն ու է վերաբորանք չ'պիտի գլան իրենք։

Երկու պատուներէն մին կը կոչուի Տիգրան Սուլթան Միւնիթեան, որ իւր 70 տարեկան հասակին մէջ կրթական գործի մեծ կարեւորութիւնն զգալով, մահուան օրերուն մօտ, իւր ունեցած 16 ոսկի պարտաւոր գուման, զգեառեցին, սակիէ եւ արձամէ զարդերու ու պատուական կարտիքն ամբողջովին կը կտակէ Մէզրէնցի Կեդր. Երկուս Գուէճիւն և Գուէճի Պատ. Խնամակալութիւնն ալ ի վարժարանութիւն բարեբար օրտին թաղուրը կը կատարէ փառաւոր հանդիման. Տիգրան Միւնիթեան անուս պատու մ'էր, ինչպէս են առ հաստակալ ըրող Հայաստանի պատաներ, այր բենէն զանազան կարողութիւն չունենալու շափանուս. զիս զարմացնող կէտը այն է միայն որ նա իւր պատու սրտի մէջ սէք մը ունի։

դեր դէպի կրթական գործը ու այդ սրտով բարեկամ է անոր մեծ կարեւորութիւնը:

Երկրորդ պատճառ է Տիկին Եղիսա Ենիգոնչեան որ Տիկին Միննէթեանի մեծնեղէն քանի մը որ վերջը իւր ունեցած բաւական արժէքաւոր տունը և սահնակն ինչ կը կտակէ նոյնպէս Կեղը. Երկուսն ալ Գոյէճիին, սա ևս առաջինն չափ տարեց և անուս էր:

Կեղը. Երկ. Գոյէճը որ բացուած է երկու տարիներէ ի վեր ճոխ յայտագրով մը, ունի հինգ հարիւր մօտ երկուսու ուսանող, 12 ուսուցիչ և չորս վարժարհի, այս երկու տարուան ընթացքին մէջ տեսնուեցաւ որ հակառակ երկրին վրայ տիրող ընդհանուր թշուառութեան, հարուստ և աղքատ այդ լուսոյ տաճարին շուրջը բոլորով աւել տարեկան մօտ չորս հարիւր Օսմ. լիբանի ծախուց պիտաճէն գոյեցին, Հոս գաւառու Մէզրէցի երկուստարուութիւնը ինչ ըրաւ և ինչ օգնութիւն կրցաւ հասցնել այս երկու տարուան մէջ, ամբողջի պատասխանը պիտի ըլլայ անշուշտ—ոչ ինչ—և արդարեւ ոչ ինչ Կեղը. Երկ. Գոյէճի Պատ. Խնամա կառութիւնը Գոյէճի բացման սկիզբները նամակաւ մը իւր ըրած ծանր ձեռնարկը հաղորդելով կը ըրած էր զրէթէ անբող Մէզրէցիներու կրթութիւնը զգացմանց և սակայն այդ կողմն Փրովիտէնի մէջ գտնուող ափիկ մը մէզրէցիները միայն պատասխանեցին միւս թիւն մը կազմելով և մէկ տարուան մէջ 25 սովոր օժանդակութիւն հասցնելով, այս միութիւն կը շարունակուի զեւ և կը ջանայ իւր կարողութեան չափով օժանդակել, Պատան ու ընթացիկները ուր հարիւր մօտ Մէզրէցիներ կը գտնուին, ամենալավ կ'ընեն որ Հազիւ կրցին քառասուն և երեք տարի օժանդակութիւն հասցընել, իսկ Նիւ Եւրօ որ գործակալ թուով շատ Մէզրէցիներ կը գտնուին, ինչպէս նաև ուրիշ վարիս գտնուող մեզրէցիներ ոչ ինչ ըրին և մինչև իսկ աննայմէ տոնք քաղաքացիութիւն չունեցան իրենց եղած կոչինչով պատասխանելու. արդեօք իրենց երկուստարու արտերու մէջ այս պատճառներու կրթութեան զգացման կիսուն չափ զգացում չ'կայ, եթէ կայ թող հետեւին այդ պատճառներուն. մեզմէ ամէն մէկը միջին հաշուով շարժաթիւ գտնէ մէկ տարուա մ'ապտուս կը ծախուի և թէ անոր կէտք օրնէ այդ ընդհանուր Խարիւրդի պարծանքն ու փառքը հանդիսացող Գոյէճի յարատեւութեան ամեն մեծը ու այդ պատճառներու պէս սպասարկող պատաններու մէջ մեր մտանաւոր տեղը պիտի ունենանք. իսկ եթէ ոչ, այդ պատճառներն մին՝ իւր գերեզմանի անդունդէն իսկ միւսը՝ եզրերէն նախատալից թուք պիտի նետեն մեր երեսին:

Ա. Յ. Տ.

ՔԱՂԱՔԱՂԱՅ

Ընթել Սաճը և Սուլթանը
Մ. Նահանգաց և Թիւրքիոյ յարաբերութիւնները ձգտեալ են. զի Սուլթանը որ երեք անգամ խոստացած էր կոտորածներու աստիճան Թիւրքիոյ Միտիոսարաց կրած փնտնելը հասուցանել, պարզապէս ըստ իր սովորութեան կուզէ Ընթել Սաճի ու խոցով խաղցունել. իսկ վերջին աստիճանի խաղցրէ շարժումը, շատ ալ սրտնեղած կերելի, և որոշած է այդ արհամարհան անպարտին լաւ գաս մը տալ: Արդ ինչո՞րք այդ դասը տալուն ձեռն մէջ է: Այդ մասին երկու կարծիքներ կը յայտնուին կամ թիւրք պաշտօնեային անցազրէր ձեռք տալ և ձամբայ դնել կամ թէ երթալ Զմիւռնիոյ կամ նման նաւահանգիստ մը գրաւել երկուքն ալ պատերազմի յայտարարութիւն կը նշանակեն:

Սուլթանը այլևս չվճարելու համար փոխուտտի որևէ դուս չունի, որովհետև ինչո՞րք միջազգային օրինաց սահմանէն ելիւր ինքը անձամբ ընդունելու է պարտական լինելը և երկրի վճարելու խոստում ըրած է, Ամերիկեան պաշտօնէին, Մր. Աքքըր Բոթրաուսի, որ կըսէ թէ, իր պահանջը կանխաւ 300,000 սօ-

ւար էր, սակայն Սուլթանը թախանձանքով այդ դուսմարը զեղջած ու զեղջած մինչև 890,000 ի իջցուցած է. ինչպէս կերելի հրէական սակարկութիւն մը անդի ունեցեր է:

Ոչինչիկնի թրքական պաշտօնեան իր ատէր ներկայ մասնագործի գիրքէն հանելու նպատակաւ երկու միջոցի գիմեց: պաշտօնական յայտարարութիւն մը ըրաւ որոյ պատճիւր մտաւ կը կազմէր Համբարուստ օրոյ հասկցած է, Սուլթանը ոչ թէ կը վճարէ մայլ քննութիւն կը բանամ ըստ էջ. երկրորդը սպաննալիք էր կըսէ. Ոչինչիկնի պաշտօնատարները շատ իմաստուն և հետաքնն մարդիկ են անոնք գրեթէ թէ Սուլթանին հետ եղած բարեկամական կապերուն խղճովն ինչ ծանր բաներ կրնան յառաջ գալ: Ասով գլխաւորաբար Սուլթան Սուլթանը կահնար կէ որ Թիւրքիանի կողմնորոշմէ մէջ 3 միլիոնէն աւելի մահմէտականներու վրայ կ'ընդունէ, և Կարմիր Սուլթանը կրնայ զըրդէն զայն որ ապստամբի Մ. Նահանգաց զէմ:

Թէ և քաղաքագիտութեան մէջ ամէն ինչո՞րք իր կընդունելի, սովոր չտեսնուիր թէ սովորակապէս այդ ծանրութիւնները բուսական պիտի ըլլայ ըլլան Ոչինչիկնի կառավարութեան միտումը հակառակ է, որը կերելի անդրադուելի կերպով որոշած է այդ գտնումը կատարել. Արտաքին գործոց պաշտօնեային յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը կը հաւասար Մր. Բոթրաուսի ըստ ինչ որ կը նշանակէ թէ թիւրք պաշտօնեան սուս կը խօսի:

Թերեւս խորհուրթ է ինչ կարեւորութիւն ունի 890,000 Երբ Սուլթանը նեղը կ'ընայ կը վճարէ ու կառուցուի, սակայն այդ փոքրիկ համարում վճարումը ուրիշ ահազին վճարումներու զուգը պիտի բանայ, որով թիւրք կառավարութիւնը պաշտօնագիտութիւնը պիտի ընդունի թէ ինքը պատասխանատու է հայկական կառավարութեան և թէ իր սուս բահպատակներու կրած փնտնելը հասուցանելու պարտական է, բան մը որ իր դիւտանագիտական վարպետ ձեռնածութիւններով կրնայ յախտանու ձեռք ձեռք և ազատուիլ: վերջին լուրերուն նայելով, նոյն այդ ձեռնածութիւնը Սուլթանը սկսած է, կը ջանայ Երազական միւս ազգերուն արժանապատուութիւնը զրգռել Մ. Նահանգաց զէմ, բնութիւն վերջինն ինչ առաւելութիւն ունի թիւրքներէն որ ասորը վճարէ և սերիւնները ոչ. եթէ պիտք է վճարել. անոնց մէջ խտրութիւն ընելու չէ. ամէնքին ալ հաստատապէս վճարելու է և ուստի այս ինչո՞րքն որոշելու համար միջազգային իրաւարար ժողով մը կ'ազմուի է: Ընթել կրնայ որ անոնք վարպետ ձեռնածութիւնն այդ ինչո՞րքն նշանակութիւնը, անոնք չեն համաձայնիր և ինք ազատ կը մնայ, իր հին խաղը:

Սակայն Երազական թերթերը, բացի Ռուսականէն, շատ կը փափաքին որ Ընթել Սաճին Մարտնետերը երթան Թիւրքիոյ շուրջը, կըսեն անոնք շատ պիտի վայելն չուն, և թէ անոնց դասը շատ լաւ պիտի ըլլայ Սուլթանին: Կերելի թէ Անգլիա մտնուելու կերպով կաշխատի Մ. Նահանգաց գաւառներ Սուլթանին գլխուն վրայ վերցունել տալու:

Սուլթանը իրատէ հաներ է որ Խորհրդի մէջ միտնուարաց պարտած տուները եւ օրիորդաց Գոյէճը վերադիւնուին ու Բօզաբէթ Գոյէճին ալ վրայ հարկաւոր կ'ըստ յաւելումները ըլլան:

Կ. Պալսէն Լոնտոն եկած հեռագրի մը նայելով Սուլթանը շատ ազգուեր է Մ. Նահանգաց բռնած կորովի գրիքէն և կերելի թէ Լման գոհացում պիտի տայ: Թէ և մեր կարծիքը բարորդին հակառակ է. չկայ տշխարհի վրայ ձայն մը որ Սուլթանին կամ երկուքն թիւրք կը լուէ բացի թիւրքանոթի ձայնէն:

ԱՐԻՒՆԱՆՆԵՂ ԳՈՐԾԱՎԻՐԸ

Ինչ Եւրօ Նահանգը, Անկո Պօէր պաղերազմին նմանող պատերազմի մը առաջը կը գտնուի: 1000 իտալացի բարահատ զորքաւորներ գործադրել ըրած են. որոնք ամէն միջոց կը գործածեն արգելելու ոք է փն և բը որ կուզեն իրենց տեղը տանելու: որպէսզի գործադրուէ քարերու շահը պաշտպանելու համար

նահանգին կառավարութիւնը միջամտելու պատճառ ունենար, իւր հանուեցաւ թէ Իտալացիները մեծ քանակութեամբ ստանակ պատրաստելու եւ որոշելու են Նիւ Եւրօ քաղաքին շուրջը մատակարարող երկու աւազանները քանդելու:

Գործաւորները որ օրական մէկ սուլթանը 25 սէնց կը ստանան, իրենց օրավարձին վրայ 25 սէնց յաւելում մը ինչո՞րքն որ բարոյութիւն մերժուեցաւ գործատիարց կողմանէ: Իտալական հիւպատար զնայ միջամտեց: և զէթ օրական տասը հէնց յաւելում մը առաջարկեց խոստանալով որ ատով ինք կարող պիտի ըլլայ գործաւորները գոհացունելու. սակայն այդ առաջարկն ալ մերժուեցաւ. և ուստի գործաւորները կորչին իրենց արիւնիովը պաշտպան կանգնել իրենց կենսական պահանջին:

Գործաւորները խիստ լաւ զինուած են և առաւ քաղաքները ունին, զիրքերն որ բռնած են քաղաքապետական հազուադէպ պաշտպանութիւն ունի. Հարաւ. Ափրիկէի պատերազմին Սփոյն Գօփը կը յիշեցունէ:

Կառավարչապետ Բօզլէիլի Դըր. զօրագնդին հրաման ըրաւ որ այդ ապստամբ զորքաւորներուն վրայ երթայ: Հոս միջանկեալ ըսեց թէ այս այն զօրագունքն է որ Սպանիական պատերազմին երթալ չուզեց. և այդ պատճառաւ երկրացին սպանելու կոչեց իրենք: Երբ զինուորները գործաւորներուն տանց փողոցներէն կանցնէին, Իտալացիները ջութակ ու քնար կածէին:

Երբ զինուորները Իտալացիներուն բռնած գիրքերուն մօտեցան, անոնց կողմէն հոն զինուորներէն տեսնուեցաւ մը զեղսկոհար եղաւ, ինկաւ ու մեռաւ:

ԲԵՆԹՐԻԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ըսած է ինք թէ ինչ պարագաներու ընթացքին Բենթրի Նահանգին մէջ այժմ երկու կառավարչներ կան, մին Քիլբըյ լիքեան ու միւսը Տիմոթիթ: Ասանկը որ վերջնապէս էր ու նահանգին զինուորական, նիւթական և այլ ուժերը իր ձեռքին մէջ ունէր. կը ջանար բռնի չըքացունել Տիմոթիթներու իրաւունքները և ինքնիքը աղէկ մը հաստանալ:

Նահանգին մէջ ջիգփոխութիւն կայ ըսելով, Նահանգապետը զինուորներով պաշարել էր ու թող չէր տար որ նահանգին ներկայացուցիչները հոն նիստ գործարեն և հերձուածին օրինաւոր լուծումը տան. և կը պահանջէր որ ներկայացուցիչներու ժողովը իրեն (Քիլբըյի քեան կառավարչին) համակիր եղող լեռնակալներուն քաղաքին Լընտընի մէջ տեղի ունենայ. ուր իր արգէն պատրաստած հազարաւոր լեռնակալներուն հր. ցանները երեսփոխաններուն և ձեռնարկող քաղաքներուն վրայ ուղղուէ տալով. այնքան զօտարութեանց մտանուած ինչո՞րք շատ զերբութեամբ պիտի լուծէր. սակայն Տիմոթիթները ինչո՞րք այդ կերպ լուծելու տրամադիր չէին և ուստի յամառեցան և Լընտըն երթալէ ետ կեցան: Քիլբըյի քեան կառավարչը տեսնելով որ իր այդ ծաւալող պարագան ևս, ուզեց ժողովին մեծամասնութիւնը կազմելու շարին հարկ եղած թուով Տիմոթիթ ներկայացուցիչներ զինուորներու միջոցաւ ձեռնարկել տալ և զըրկել Լընտըն ուր արդէն Քիլբըյի քեան թիւրքները զացեր և իրենց փոքրամտութեամբ կը սպասէին: Տիմոթիթները այս խաղը իմանալով, իրենց ընտրեալ կառավարչին ձեռքին տակ անմիջապէս զինուորական ուժ մը դրոյացուցին, որով ինքնիքնին կրցին ապահովել: Սակայն երթալով կը մտնեար նահանգին անսպահովութիւնը, նահանգային արիւնահեղ պատերազմի վտար կը մեծնար, երկու կուսակցութեանց բանակները իրենց թիւրքանոթները յարմար կետերու վրայ դիտեցած զէմ զէմ կեցեր և յարձակման նշանին կըսպասէին:

Քաղաքային պատերազմի մը զարհուրանքը, սակայն, կուսակցութեանց առաջնորդներուն գլխին մոլեռանդութեան արքութիւնը կը պաղցունէր, որոնք իրարու քով կ'ան, զիրք համոզեցին ու այն որոշում յանգան որ այդ ինչո՞րքն լուծումը օրէնքն յանձնեն:

Քիլբըյի կառավարչը Մայր կառավարութեան դիմած ու նախագահ Մաքքիլին միջամտութիւն խնդրած էր. սակայն կեղրնական կառավարութիւնը բացարձակօրէն մերժեց նահանգային այդ ներքին ինչո՞րքն իրենց իրաւունք ինչ ալ որ ըլլար:

Ոչինչը գրուեցաւ նահանգին բարձրագոյն օտեսանին առջև ուր վեց դասաւորները. որոյ երկուքը Քիլբըյի քեան միտնուեցաւ իրենց վճիռը տուին Տիմոթիթներուն ինպատու:

Քիլբըյի քեանները վերոյիշեալ վըճառէն գոհ չեղան հիմա քիմած են կեղր. կառավարութեան գերագոյն տեսանին, կը մնայ տեսնել թէ անկէ ինչ վճիռ կ'ըլլէ. կամ եթէ այդ վճիռն ալ ինպատու Տիմոթիթներուն ըլլայ: Քիլբըյի քեան կառավարչը իշխանութեան պիտի քաշուէ թէ ոչ:

ՄԱԿԵԴՈՆՈՅ ԿՐԱՌՈՒՄԸ

Վերջին Լուսերուն համեմատ Աւստրիոյ կայսրը որ իր արտաքին գործոց նախարարին հետ Գերմանիոյ կայսեր այցելութեան կերթայ, պիտի առաջարկէ որ վերջինս իր համաձայնութիւնը տայ որ Աւստրիա Մակեդոնիան գրաւէ և միացունէ իւր կայսրութեան. կըսուի նաև թէ Երբեակ նիզակահացութեան երրորդ անգամը Իտալիա համակիր չէ այդ առաջարկին:

ՊՈՒԿԱՅԻՐՈՅ ԴԵՐԸ

Հեռագրի մը համաձայն Դաշնակցութիւն մը զոյուեցին ունի Պուկարիոյ և Ռուսիոյ միջև. որոյ զօրութեամբ եթէ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջև պատերազմ ծագի ու թուրքը Տարտանէլը բանայ վերջնոյն պատերազմական նաւերուն ստիւլէ, այդ պարագային Պուկարիան բանալը քալէ Կ. Պոլսոյ վրայ:

Սուլթանը յատուկ իրատէ հաներ է հրամայելով որ թիւրք կիները երբէք Եւրոպական տարազով չհագուին, իրենց երեսին անցուած քողը միշտ պէտք է ունենան. սակայն բարակ ըլլալու չէ որ երեսին տեսնուին. Քերեմէտով պարտելու են անշուշտ:

Լորս Բօլլըրի քեւ շարժիր մասնաւոր զօրաբաններ միայն կը զրկէ Հոս ու հոն օգնութեան համար, կերելի թէ Զօր. Քիլբըյի հետ բոլորովին զբաղած է բանակին կազմակերպութիւնովը: Զօր. Քիլբըյի երկու ձեռքը գունդերով Պօէրներուն մէկ կարեւոր կետն վրայ արշաւել սկսած է որմէ կարեւոր արքիւնքներ կը սպասէին: Երեք տեղեր Անգլ. զօրաբանները բոլորովին պաշարուած են Պօէրներէն. ձեռքակի մէջ ինչ կողմերն են Պրապանթ, Մամբուս և Բանալը. երեքն ալ գրութիւնը վառագաւոր կը համարուի, վերջինը առաջնոյն օգնութեան կը փութար և ինկած է Պօէրներու թակարդին մէջ:

Պատերազմին երեսփոխները քաջալերական չեն շատ Անգլիոյ համար. Պօէրները իմրական կուրեներու (Կօրիլլապէնտ) սկսեր են. և ամէն Լողմէ կը նեղեն. կը խոցուեն և կը յոչնեցունեն Անգլիացիները, և աստիկով կը յաջողին շատ անգամ թակարդի մէջ բռնել իրենց թշնամին:

Գերմանիոյ կայսրը Լոնտոն նոր լոյս տեսնող Տէլլի Էքսպրէսս լրագրին շնորհաւորական ուղերձ մը զրկելով կըսէ թէ ինք ամենէն աւելի երկու մեծ փափաքներ ունի, առաջինն է միջազգային խաղաղութիւն, երկրորդը ֆերմանիոյ և Անգլիոյ միջև բարեկամական յարաբերութեանց զօրաւոր կապ. և կը յաւելու թէ այս երկու ազգաց մէջ անհամաձայնութեան կարեւոր պատճառներ ոչ կան ու ոչ ալ կրնան ըլլալ:

Պէրութի նաւահանգիստին մէջ թրքական պատերազմական նաւակ մը (Թորփիթ օպթ) պայթեր է և 23 անձնք ըսպաններ են:

Լընտըն Թայմզի թղթակիցը կըսէ թէ Սուլթանը Խաղի Օսման փաշայի մահուամբ կործնուց ամենահաւատարիմ ու էն ազգերի բարեկամը, նա էր թիւրք բարձրագոյն դասուն և Սուլթանին մէջ եղած միակ հաւատարիմ կապը:

Նամակ Երախտագրութեան
Ի ստորև յարմար սրահները դնել
թ. բաժանումը թիւրքերէնով զը՝
բուսած, և իստակ պէյի որդիներուն զը՝

Առ
Ձեռքէլ Զատէ Արեւելտարին և Մէժէտ
պէյեր:

Ամերիկայի մէջ սարսիգ եղեղի գիւղին
պատկանող բոլոր երիտասարդաց
սրահներն ախտոր ու ծանր վշտով մը հո-

Տարիներու ընթացքին մէջ նախախ-
նամուծիւնը ձեր տունը կարգած էր ար-
ժանաւոր, բարի և անաչառ խնամակալ
մը իւր շուրջը գտնուող ամէն դասակար
գի և ցիւղի ժողովուրդեան. նոքա արդարեւ
իրենց տոհմային մաքուր և ուղիւնա-

Վստահ ենք թէ հաղաբար մար-
դիկ և կանայք որքան շուտ և հրճուածով
սիրալոյսով պիտի նուիրէին իրենց կեան
քերթին որպէս զի այդ պաշտելի էակներ
չատ եր ար ապրէին իրենց բարի սրտե-

Գլուխը թէ այդ արտուր պատահա-
րին առջև ընկանաբար ձեր սրտերը ա-
ւելի կը յուզուի, կայրի և կը սուշորի երբ
յաջորդող սեւ օրերն իրենց ձեզմէ
քաղցրիկ ծնողք մը ու չէք տեսնել խե-
ղացի հայր մը և խիստ ազնիւ ու համեստ
մայր մը. Սակայն կուզենք վստահ ըլլալ
որ ձեր խելացի հասկացողութեամբ կըմ-
բռնէք մարդկային կեանքի պատմութիւնը,
յիշելով այդ օրինակ շատ մը դէպքեր
կը սիրէք հնազանդիլ աստուծոյ կամաց
ստ որ կը բարձրացնենք մեր անկեծ ա-
ղօթքները որը տայ ձեզ զիմարդոյ ոյժ
այն ճնշող աստուպանքին և զար ար-
նուարար լեցնելու ձեր ծնողաց թափուր
թողուցած անցը, պահելու և շարունակ
կելու այդ ազնիւ սերունդը որը ննջուել
եղած է կառավարութեան և անոր հը-
պատակ ժողովուրդեան որով կը միտիմա-
րութիւնը և կը միտիմարէք բազում ժողո-
վուրդ, ձեր կարող թեւեւ անուս անձե-
լով: Նմանելով ձեր անմահ ծնողաց:
Ի դիմաց եղեգի Գիւղի
Հայ Գաղթականութեան

ար: Մեր քով միշտ պատրաստ կայ
Հայկական ամեն տեսակ սարանքներ, ա-
ղը դրուած եսփրաղ, ընտիր կրկիտ,
անթաղ հալածուի, կանանչ զէյթուն.
Ձէյթուն եղի (ընտիր տեսակէն) մա-
քառանի լօքում տեսակներովը, ոսպ աղ-
ցուած կամ շաղցում, սուսմար, սիսեռ
Պօլսոյ խաշար պանիր, Լէպլէպի շաքա-
լի սեւ, ալիւլի, գլմլեւ, անտուս սոս-
տուական խունկ. աղւոր ալիւրէ հաց
2 հատը 5 սէնթ, և այլն... Նամակով ե-
ղած յանձնարարութիւնը փութով և քիչ
վարձքով կը կատարենք մեր յատուկ
կառքով: Վճարու մեկըրը կանխիկ են և ոչ
սպասիկ:

ԱՁԻ

Կը ծանուցանենք Հայ Հասարակու-
թեան Թէ՛ Պոսթմոնթալլըր փողոցին մէջ
նոր խանութ մը բացած ենք, ուր կը վա-
ճառուին ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԸՆԾՏԻՐ ՆՊԱՐԵ-
ՂԷՆԵՐ ՉԱՓԱՌՈՐ ԳՆԵՐՈՎ:
Յանձնարարութիւնը կը կատարուին
փութով և խնամով:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՍՄՈՒՆԷԼԵԱՆ
ԱՐԱՄ ԱՍԲԱՆԱՁ
Մեր հասցէն է
Tyler Grocery Co.
113 Tyler St. Boston Mass.

ՀԱՅ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ԳՐՈՒՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Պօլսոյ, Վենետիկի, Մ. Մամուրեանի
և Տիկին Բաֆֆիլիէն մասնաւոր կարգա-
դրութիւնը բարձր և ուրիշ գրատուններէ
ալ զբերքը բերել տարու միջոցները ձեռք
բերած ըլլալով կուզամ գրասէր հայրե-
նակիցներու ծանուցանել թէ իրենց փա-
րագած զբերքը սովորական գնով կարճ
ժամանակի մը մէջ՝ բերել առաւ պատ-
րաստ եմ. քիչ ժամանակ վերջը մեր
քով արդէն պահեստի պիտի ունենանք
ամէն ժողովուրդական գրեանց շարք մը:

Փափաքողաց գրացուցակ կը զբերենք:
Մեծ քանակութեամբ գրեանքներու
մասնաւոր գնով կընենք:
Գրեմէլ Խ. ՊԵՏԻՇԵԱՆ
390 P. O. Box
LOWELL MASS

ԿԱՐՂՊԵՏ Ց. ՓՈՓՈՋԵԱՆ
NEW YORK
LIFE INSURANCE CO.,
ՆԻՒԵՐՔԻ ԿԵՆՍԵ ԱՊՈՂՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ գործակալութիւնը ըս-
տանձնած է, և անձամբ կամ նամակաւ
իրեն ղեմնորդը կապահովագրէ ճիշդ
և ուղիւնայումններով:

Նիւ Եօքը կենաց սպաշուղարական
Ընկերութիւնը աշխարհի ամենէն մեծ
միջազգային ապահովագրական ընկերու
թիւն է, 82 կառավարութիւնէ ճանչցու-
ած և անոնց Օրէնքներով վաւերացուած:
Այս նիւթին վրայ պատրաստած էմ
համառօտ տեսակի մը զոր կը զբերին
այն անոնց, որոնք կը շահադրուին
այս խնդրով և կը փափաքին որոշ անգի
կութիւններ ստանալ:
G. H. Papazian,
15 Temple Place,
Boston, Mass.

ԱՌ ՁԵՆՆ ԲՍՈՒԱՐԱՆ
ԲՍՈՒԱՐԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Գարունը նոր կեանք կը բերէ բնա-
պէս, Մ. Ջառիկը նոր կեանք կը բերէ
բարոյապէս. Սոյն Բառարանն ալ նոր լի-
զու մը կը բերէ ձեր տունն իրապէս: Գի-
նէն է \$ 2,50:

Ձատկի առթիւ պիտի զրկենք ար-
տաքոյ կարգի գեղով մը, այն \$ 1,75 ի
առիթէն օգտուելու ուղղութեամբ հասի
Գրեմէլ ա Պ. Ռ. Թորոնտան
564 Clinton Avenue,
West Hoboken, N. J.

Գործի Լաւ Պատեհութիւն մը
Կուզամ յայտարարել յարգոյ հայրե-
նակցաց թէ Փրովիտէն 304 Տէն Ըսթր.
Սափրիչի խանութն ալ կուզեմ ծախել ու-
րովհետեւ ուրիշ խանութ մը բացած եմ

և չեմ կրնար երկու խանութ բանեցու-
նել: Այս խանութը 12 տարիներէ իվեր
Սափրիչի խանութ կը գտնուէ և կը վստա
հայնեմ որ գործը զիջող սափրիչ մը
կրնայ շարժական 12 Տօլար շահել.
ծախել ուղիւնուած ըլլալով զիւր շատ ա-
ժան պիտի ընձմ: Մանրամասնութեանց
համար գրեմէլք առ՝
Պետրոս Գրչաղճեան
724 Վէյսթ-Միլիթըր Փրովիտէն

ԿՈՒՁԷՐ ԳՐԱՄ ՓՈՒՄԱՐԵԼ
Գրեմէլք Առ՝
Սարգիս Գ. Սարաֆեան
1060 Փ. Օ. Պօքս, Ուստը, Մաս.
Գրամ կը փոխադրենք Թիւրքիոյ բո-
ւր քաղաքները: Կեդրոնականի և Պար-
բերք, Տեար Յովհաննէս Պարուզեան,
որ երկար տարիներու գործունէութեամբ
և վարկով հանրածանօթ է և Կ. Պօլսոյ Տ.
Գէորգ Պարուզեան: Մեր Գործակալ
ներն են. Մարթեա Մարգիս Պօշուգ-
լեան. Չմշկածակ՝ Մէյրիկէյր Ինճէյ-
եան. Բալու՝ Գարեգին Քիւրճեան.
Չնքուշ՝ Յակոբ Տաղախէլեան: Թիւրքի-
ոյ ուրիշ բոլոր քաղաքներն ալ գրամ կը
փոխադրենք Պարբերքի միջոցաւ:

Մարտէլ թէ հեռագրով և թէ նա-
մակով գրամ կը փոխադրենք և նաւա-
յին տոմսակներ կուտանք:
Ուստը մէջ կը վաճառենք պատեհ
սիկարի թուղի և ուրիշ շատ տեսակ
Տաճկական սարանքներ:
Պատեհութիւն հասցէն է՝ 14 1/2 Արչ Սթ.
Ուստը, Մաս.
ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Մեզ գրամ զբը-
կելու է Մընի Օրտըրով, կամ Պանքայի
չէքով:

ԳՐԱՄ ԿԸ ՓՈՒՄԱՐԵԼ
Ամերիկայի հայ գաղթականութե-
ան կուզամ յայտարարել որ հայրենիք
գրամ փոխադրելու զիւրութիւնը ընձա-
յելու համար, փափաքի նոր գործով
սկսած եմ ի Պօլսոյ շատ մը բարեկանե-
րու ու ծանօթ հայրենակիցներու թա-
խանձանց զոյցացում տարւ. աւելորդ է
ոչինչ գովասանք ընել Պարբերքի ինչ-
պէս նաև Տիգրանակերտի մէջ հաստատ-
ուած Պէրպլիտեան կարգաց տան վարկին
ու վստայութեան նկատմամբ. ինչ որ
արդէն երկար տարիներէ ի վեր կը վայել-
լին, պէտք եղած վստահութիւնն ու վար-
կը գործի հրապարակի վրայ: Գործը
պիտի հաստատուէ ու վերայէ գայ, և
այս կամ ըստկալութեամբ կերպարանուրիմ
ամէն անոնց, որք կուզեն ք. գրի գործ
ինձ հետ: Օտմ. Լ. \$ 4,50 է կուտանք:
Մասնաւոր գործակատներն ունենք Պար-
բերք, Մարթիա, Տիգրանակերտ, Սերաս
տիա, Հայկ. Կ. Պօլսոյ և Մարտիկա ինչ
պէս ուրիշ ալ և այլ քաղաքներ: Մար-
տիկայէն ելողներու գրամի և այլ պէտք
ներու մասին խնամք և զիւրութեան
միջոցներ կընձեռենք: Հայտատու քաղաք-
ներու զիւրութիւնը ընձայելու համար
երկու գործակալներու կը նշանակեմ որոնց
կրնան գրեմէլ. — Ուստը. Պ. Գրիգոր Մար-
գարեան. 157 Սըմըր Սթ. Նիւ Եօքը և
Նիւ Ճըրզիի Պ. Մարտիրոս Թաճեան
251 Ուիլմսթ. Նիւ Եօքը
Ինձ նամակ և գրամ գրկողներ պէտք
է հետեւեալ հասցէով թղթակցին՝
P. O. Box 2652. Իսկ զիս անձամբ
տեսնել ու զոյգներ կրնան գրեմէլ՝
344 Cambridge St.,
Boston, Mass.
ՅՈՎՀ. Մ. ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

ԿԱՐՈՐ ԱՁԻ
Ճաշակի յարմար պատուան սպուրտ
(Պայտերի Պատուան) կը պատրաստ
ուեմ, գինն է՝ փառեանք 35 սէնթ. վա-
ճառման կեդրոնականի
Տ. ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ
113 TYLER ST BOSTON MASS

Հանգիս Աղգային, Գրական և Գե-
ղարուեստական. բացուած է Բրդ. ար-
ուայ Բաժանորդագրութիւնը:

Հասցէ
ԱՐՇԱԿ ՉՊԱՆՆԱՆ
6 ԲԷՏ Տը Լ'Օտտօն Բարիք

ԱՐՇԱԿ ՉՊԱՆՆԱՆ ԵՂԱՐԱՐ
Օղիի և Մասիկայի Պատրաստողներ
Արեւելեան օղիի և Մասիկայի անդ-
րակի և միակ գործարանը ունինք Մ.
Նահանգաց կառավարութեան վաւերաց-
եալ:

Միայն պատուական խաղողէ և չա-
միչէ կը պատրաստենք: Մի խմէք օտար
և անխորժ խմելիքներ: Որ չլինաւ ինչ:
Ունեցէք հայրենիքի գուս օղին և մաս-
իկան, որ խնամքով կը մասակարա-
րենք:

Եթէ որ և է հայ մը մասնաւոր հայ
բժիշկներ կրնան վաւերացնել ամենա-
փոքրիկ խաղողի խմելու մը մեր բմպիւ-
կաց մէջ, պատրաստ ենք իրենց փորձե-
րուն համար բոլոր ծախքեր և 500 տար
ալ գրամ վճարել:

Ուստը կրնան ստանալ օղի և
մասիկա 111 Summer St. ի ըմպելեաց
մեծ վաճառատունէն:

Ուրիշ քաղաքաց հայեր կրնան գի-
մել կամ գրել ուղղակի մեր գտարանը:
Abraham Bro's
20-22-24 Back St.
Providence R. I

ԱՁԻ
ԸՆԾՏԻՐ ՊՈՒԼՂՈՒՐ
Ուստը մէջ երկար տարիներէ ի վեր
հաստատուած ենք մեր յատուկ պուրճուրի
գործարանը: Սոյն գործին մէջ մեծ փոր-
ձառութիւն ունենալով, ամենաուր ցո-
րնէն կը պատրաստենք ընտիր պուրճուր,
որ իր մաքրութեամբ և ուրիշ լաւ յատ-
կութիւններով ամենակրններու և ճա-
շարանակներու գնահատութեան ար-
ժանացած է: Կը պատրաստենք նաև նոյն
պէս ընտիր ծեծած և կորկուս:

Ուստի ամեն ով որ կուզէ ընտիր
և արտուստ կերակուր լինելու պուրճուր
և ծեծած ունենալ, թող զիմէ ուղղակի
մեզ: Ապագանքներ փութով կը կա-
տարուին: մանրամասն տեղեկութեանց
համար պէտք է գրեմէլ հետեւ հասցէին:
Ուստը, Պուրճուրի Միացեալ Ընկ.
151 Ս. Նիլոն Սթ., Ուստըր Մաս.
Տաճկական տեսակ տեսակ սարանք-
ներ ալ կը ծախենք:

ՄԱՐԹԻՆ ԳԻՆՆՈ
ՀԱՅ
Վաճառանց անկան ամեն կարգի
կաշ կարասեաց:
Հայրը սակէ պատշաճագոյն տեղ
չեն կրնար գտնել գնելու, մահակալ,
մեթրէն, սեղան, ջեռաց, կարպետ և որ
ի կարգին:
Հասցէն է՝
MARTIN KEENOW
79 Green St. : Albany N. Y.

ԳՐՈՒՄ ԳՐԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ամերիկեան Կրօնքի և Պըջըր շափ-
խանութն կը ծախեմ, ուրիշ երկիր մեկ
ներու պատճառաւ, որպէսզի գնելու ուղ-
ղը գործին վրայ ճիշդ և ճիշդ քաղաքի
կազմէ, շարաթ մը իրեն պատեհութիւն
կը տրուի խանութին մէջ կենանալու և
ամէն բանը հասկնալու որ ստան ան-
ձամբ պիտի խմանայ գործին ինչ շահա-
ւոր ըլլալը:

194 Պընքթիլ Ըմթրիա
Չարլըսթաուն
ՕՏՆ Ալվաղեան

Ա. ՉԻ
Այս երկէն մեկնելու նպատակով ե-
րեք տարիներէ իվեր հաստատուած կոշիկի
խանութն կը ծախեմ ամէն տեսակ նոր
կոշիկ կը ծախուի և հիւսեր կը նորոգուին
սպաս գործ ընել փափաքողներուն լաւ
պատեհութիւն է որ ստորման յաջող
գործ ընելիս կրնայ հասկցուիլ անոնց՝
մէ որք յաճախ այցելած մեր խանութը:
Մահակալ չգիտցողներու կը սորենքնաւ
պարէզ ունեցող և ապահով գործ:
Գրեմէլ
Ա. Մ. ՏԱՄԿՈՋԵԱՆ
623 Հարիսըն Ալիոն
Պոստն Մաս.